

20 oktober 2021
Barneveld

Activerende werkvormen

Workshop

Workshop activerende werkvormen

- Welke activerende werkvormen ken je?
- Welke activerende werkvormen gebruik je?

Activerende werkvormen

Activerende werkvormen:

- zetten studenten actief aan het werk met de studiestof,
- zodat ze vaardigheden ontwikkelen en
- waarbij gebruik gemaakt wordt van situaties uit de praktijk.

Activerende werkvormen prikkelen studenten om actief aan het werk te gaan met kennis.

Een interactieve werkvorm kan op ieder moment van het onderwijs ingezet worden

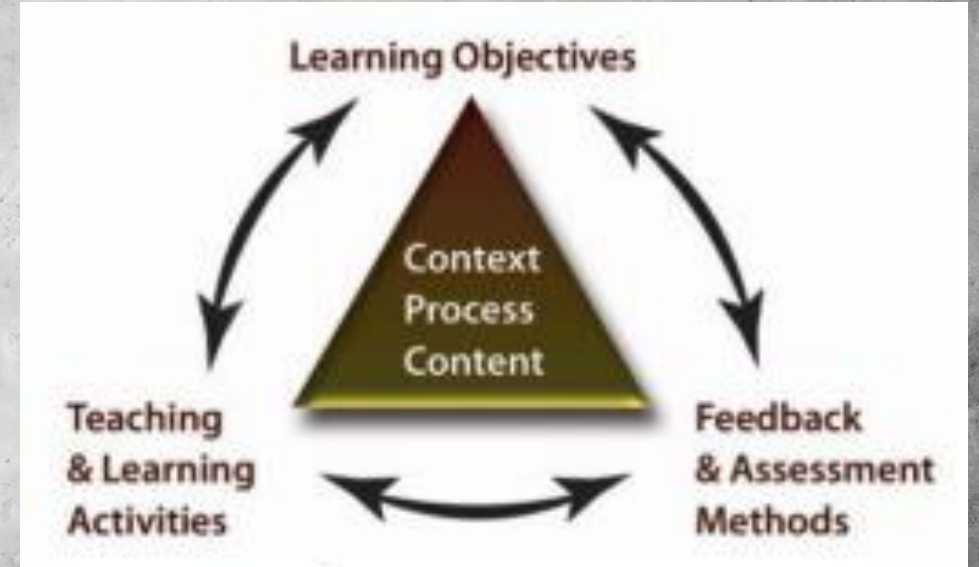
Activerende werkvormen

Constructive alignment (Briggs):

Samenhang tussen **leerdoelen**, **werkvormen** en **toetsing** is essentieel.

Als het doel is dat een student iets kan **toepassen** zal de student dit leren door te **oefenen** met het toepassen.

Aan het eind van het onderwijs kan de student **aantonen** dat hij het heeft geleerd door te tonen dat hij het kan toepassen.

Werkvormen

Werkvormen

Werkvorm	Toepassing			
Actuele dilemma's	💡	🔍		
Buzz-groep	💡			
Discussie	💡	🔍		
Elevator pitch	💡		👤	✅
Estafettedebat	💡			
Ghostwriting	💡		👤	
Intermezzo in het veld	💡	🔍		
Jig-saw methode	💡			
Krantenartikel	💡			
Mindmap	💡			✅
One-minute-paper	💡			✅
Persconferentie	💡		👤	✅
Posterparade	💡	🔍	👤	✅
Prioriteitenspel	💡	🔍		
Quiz	💡			✅
Rampenplan	💡	🔍		
Review	💡	🔍		
Rollenspel	💡			
Stellingen	💡	🔍		
Tentamen met overleg	💡			✅
Van tekst naar schema	💡	🔍		

💡 Kennis ontwikkelen   🔍 Onderzoeksvaardigheden ontwikkelen   👤 Resultaten presenteren   ✅ (Voor)

Vorbereidende opdracht

Actuele dilemma's

Buzz-groep

Denken – Delen – Uitwisselen (Pyramide)

Quiz/ Toets

Boodschappenlijst

Stam-Expert

One-Minute-Paper

Groepsrollen/ rollenspel

Zoek de fout

Vorbereidende opdracht

- Geef studenten voor aanvang van de les een vraag/ opdracht
  - Wat verwacht je van de les?
  - Waar loop je in je dagelijkse werkzaamheden tegenaan?
  - Waarom volg je deze cursus?
- Laat eventueel de opdracht vooraf inleveren
- Behandel een paar studenten tijdens de les en koppel de antwoorden aan de les inhoud

Actuele dilemma's

De studenten worden in twee groepen verdeeld.

- Gebruik een dilemma waarover in het vakgebied meerdere tegenstrijdige standpunten/hypothesen bestaan.
- Studenten inventariseren verschillende standpunten/hypothesen over een dilemma aan de hand van een aantal (gegeven) artikelen/ blogs.
- Studenten analyseren de verschillen, de onderbouwing door feiten en argumenten en komen tot een beargumenteerde mening over het dilemma.
- Vervolgens brengt de docent een plenaire discussie op gang over de mogelijke redenen voor het uiteenlopen van deze standpunten.

Buzz groep

- Vraag of opdracht voorleggen aan studenten;
  - uitdagende stelling, een meerkeuzevraag, een berekening of een kleine casus.
- Studenten krijgen eerst een paar minuten om het probleem individueel te overdenken.
- Studenten moeten in twee- of drietallen in korte tijd tot antwoorden of oplossingen komen door discussie (gedurende vijf tot tien minuten).
- Plenair inventariseren van enkele antwoorden of oplossingen die studenten gegenereerd hebben.
- Dan korte, evaluerende nabespreking.

Alternatief: Een mogelijke variant is dat studenten vragen of opdrachten mee naar huis krijgen en dat de bijeenkomst begint met een buzz-sessie waarin studenten in twee- of drietallen hun antwoorden of oplossingen met elkaar vergelijken.

Denken-Delen-Uitwisselen (Pyramide)

Variant op Buzz-groep. Deze vorm helpt studenten bij het aanscherpen en onder woorden brengen van hun gedachten.

- Vraag of opdracht voorleggen aan studenten;
  - Noem drie belangrijkste punten uit.....
- Studenten krijgen eerst een paar minuten om het probleem individueel te overdenken.
- Studenten moeten in tweetallen in korte tijd tot antwoorden of oplossingen komen door discussie en gezamenlijk een top 3 samenstellen
- Vervolgens twee groepen samenvoegen en gezamenlijk een top 3 samenstellen, enz.
- Plenair inventariseren van de top 3 die studenten gegenereerd hebben.
- Korte, evaluerende nabespreking.

Quiz/ Toets

- Vooraf voorkennis op te halen (van reeds behandelde stof),
  - Of achteraf te kijken hoe de stof is blijven hangen,
  - of juist tussendoor, om de balans op te maken of het luisteren te onderbreken door een actieve bezigheid.
-
- Een quiz kan kort zijn, maar je kunt ook een afvalrace ervan maken, waardoor het competitieve element versterkt wordt.
-
- Kahoot/ Socrates zijn online tools voor quizzen
-
- ▶ De quiz dwingt hen om hoofd- en bijzaken te onderscheiden, jargon te gebruiken, en helder te formuleren.

Uiteraard kunnen de toetsvragen in een quiz (of tentamen!) terugkomen.

Boodschappenlijst

Studenten vinden het lastig om lang te luisteren naar een college.

- Geef specifieke luisteropdrachten,
  - Eventueel met verschillende luisteropdrachten voor verschillende groepjes.
    - Groep 1 noteert bv alleen alle argumenten die genoemd worden, als op een boodschappenlijstje.
    - Groep 2 noteert alleen de consequenties
    - Groep 3 de voorwaarden.
  - Aan het eind kunnen de groepjes desgewenst uitwisselen.
- Het geven van een luisterdoel spitst de aandacht en zorgt voor een lagere cognitieve belasting. Bovendien wordt geoefend met het onderscheiden van hoofd- en bijzaken.

Stam-Expert/ Groepsrollen

- Studenten opdelen in expertgroepen.
  - Vanuit vakgebied
  - Vanuit verschillende rol
- Elke expertgroep krijgt een onderwerp om uit te diepen
  - De studenten worden als het ware expert in dit onderwerp. Laat de expertgroepen met elkaar het thema uitdiepen en tot de kern komen.
- Hierna worden de stamgroepen gevormd.

In zo'n stamgroep is uit elke expertgroep een expert vertegenwoordigd. Zodoende heeft elke stamgroep verschillende experts van verschillende thema's.

Deze experts delen hun informatie. Op deze manier krijgt iedereen toch alle lesstof mee, terwijl niet alles bestudeerd is.

► De cognitieve belasting wordt verkleind, terwijl de studenten wel worden aangezet om met elkaar over de stof te praten, helder te formuleren en te luisteren, hoofd- en bijzaken te onderscheiden en vervolgens bondig te concluderen

One-minute-paper

In een one-minute-paper wordt de lesopbrengst verduidelijkt.

- Docent deelt per student twee post-its uit.
- Op elke post-it staat een vraag:
  1. Wat was het belangrijkste van de les, tekst, instructie of vaardigheid?
  2. Wat is het minst duidelijk aan de les, tekst, instructie of vaardigheid?

Door deze vraag wordt de student aangezet om na te denken over en te reflecteren op de stof. Jij krijgt inzicht in de opbrengsten en de punten waaraan je nog aandacht kunt besteden (evaluatie van de les).

► Studenten reflecteren op de les en moeten hun antwoorden kort en bondig opschrijven, wat vraagt om het kunnen scheiden van hoofd- en bijzaak.

Zoek de fout

- Docent geeft een opgave/ uitwerking met daarin verschillende fouten.
- Studenten moeten (in onderling overleg) de fouten er uit halen en de opgave/ uitwerking verbeteren.

Zoek de fout

- Docent geeft een opgave/ uitwerking met daarin verschillende fouten.
- Studenten moeten (in onderling overleg) de fouten er uit halen en de opgave/ uitwerking verbeteren.

Nalezen

Nalezen

1. Didactische werkvormen boek, Jos Winkels/ Piet Hoogeveen (koninklijke Van Gorcum)
2. Activerende didactiek, Lisa Bijkerk/ Wilma van der Heide (Bohn, Staffeur, van Loghum)
3. https://tauu.uu.nl/wp-content/uploads/2015/01/activerende-werkvormen_UMCUtrecht.pdf
4. https://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/etalage/succes-met-je-taal/voor-medewerkers_10-activerende-werkvormen-voor-taalontwikkellend-onderwijs.pdf?1539703941660

Docentendag 2022

